

PROGRAMMA 3: SOCIALE LEEFOMGEVING

Veendael maakt
plaats voor jou

Thema I: Inkomen

Wat willen we bereiken? (doelstellingen)

I.a We verkleinen de effecten van inkomensongelijkheid.

Wat gaan we hiervoor doen? (inspanningen/acties)

I.a.1. Het Budgetloket en Bemoeizorg richten zich op het in beeld krijgen van de onderliggende problematiek bij schulden en maken een plan van aanpak in samenwerking met de inwoner.

Tijd (indicator)

Inhoud en Planning (indicator)

I.a.2. We ontwikkelen een methodiek voor begeleiding tijdens het traject schuldsanering en nazorg na afronding van het traject.

Tijd (indicator)

Inhoud en Planning (indicator)

Wat willen we bereiken? (doelstellingen)

I.b.1. De Participatiewet wordt op essentiële onderdelen gewijzigd (Participatiewet in balans). We brengen het beleid in lijn met de bedoeling van de wet.

Wat gaan we hiervoor doen? (inspanningen/acties)

I.b.1. De Participatiewet wordt op essentiële onderdelen gewijzigd (Participatiewet in balans). We brengen het beleid in lijn met de bedoeling van de wet.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

De conceptbeleidsregels zijn opgesteld en liggen momenteel voor advies voor bij de adviesraden. Daarna worden zij definitief vastgesteld. Door dit zorgvuldige proces is enige vertraging opgetreden. Dit heeft echter geen consequenties.

Het traject Versterken vakmanschap wordt proactief opgepakt.

Inhoud en Planning (indicator)

Inhoud en Planning (toelichting)

.

Wat willen we bereiken? (doelstellingen)

I.c. De ontwikkeling van ons bijstandsbestand is gelijk aan of beter dan het landelijke gemiddelde.

Wat gaan we hiervoor doen? (inspanningen/acties)

I.c.1. De werkwijze is erop gericht om de instroom in het bijstandsbestand te beperken en de uitstroom van het bijstandsbestand te bevorderen door inwoners te begeleiden naar werk.

Tijd (indicator)

Inhoud en Planning (indicator)

Inhoud en Planning (toelichting)

In lijn met onze ambitie om de ontwikkeling van het bijstandsbestand gunstiger te laten verlopen dan het landelijk gemiddelde, maken wij gebruik van de Divosa Benchmark voor vergelijking met andere gemeenten.

Uit de cijfers over januari en februari 2026 blijkt dat de ontwikkeling in Veenendaal licht achterblijft bij het landelijk beeld. Landelijk bedraagt de gemiddelde instroom 2,3% en de uitstroom eveneens 2,3%, waardoor het bijstandsbestand per saldo stabiel blijft. In Veenendaal ligt de instroom met 2,4% iets hoger, terwijl de uitstroom met 2,1% iets lager ligt. Het betreft hier echter een zeer korte meetperiode met minimale afwijkingen. Op basis van deze beperkte verschillen kan geen eenduidige verklaring worden gegeven.

Thema II: Sociaal domein - Participatie en re-integratie

Wat willen we bereiken? (doelstellingen)

II.a. Bestaanszekerheid voor iedereen.

Wat gaan we hiervoor doen? (inspanningen/acties)

II.a.1. We voeren een onderzoek uit om de belemmeringen inzichtelijk te krijgen bij de uitstroom naar werk en kijken naar de mogelijkheden binnen de participatiewet, beleid schulddienstverlening en lokaal armoedebeleid.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Dit wordt op een later moment opgepakt.

Inhoud en Planning (indicator)

Inhoud en Planning (toelichting)

Dit onderzoek wordt vanaf het derde kwartaal van 2026 uitgevoerd. Vanwege het vertrek van de verantwoordelijke medewerker en organisatorische aanpassingen moet dit nog worden georganiseerd. Daarnaast zijn we afhankelijk van de ruimte en middelen die het Rijk biedt. Op dit moment is nog onduidelijk welke ruimte daarvoor beschikbaar komt.

II.a.2. We voeren een aanbesteding uit voor de Wet Inburgering waarbij het inburgeringstraject voor alle betrokkenen efficiënter wordt. Het gaat hierbij om het slim combineren van een aantal verplichte wettelijke onderdelen.

Tijd (indicator)

Inhoud en Planning (indicator)

II.a.3. We bieden taallessen aan buiten kantoortijden, zodat de statushouder betaald werk kan behouden.

Tijd (indicator)

Inhoud en Planning (indicator)

Wat willen we bereiken? (doelstellingen)

II.b. Iedereen doet mee naar vermogen.

Wat gaan we hiervoor doen? (inspanningen/acties)

II.b.1. We voeren de wet van School naar Duurzaam Werk uit en ondersteunen jongvolwassenen bij de overgang van onderwijs naar werk.

Tijd (indicator)

Inhoud en Planning (indicator)

II.b.2. We hervormen de arbeidsmarktregio tot een regionaal werkcentrum voor arbeidsmarkt gerelateerde ondersteuningsvragen van werkgevers en van inwoners.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Op 1 april 2026 heeft het Werkcentrum FoodValley haar deuren geopend. Hoewel de gewenste openingsdatum 1 januari 2026 was, zijn wij tijdig gestart om te profiteren van de landelijke campagne.

Op 1 januari 2027 treden de wijzigingen in de Wet SUWI in werking die onderliggend zijn aan de gewenste doorontwikkeling. In die tijd moet onder andere de governance op orde worden gebracht, een meerjarenagenda worden opgesteld en moet het Regionaal Werkbedrijf worden omgevormd tot een Regionaal Beraad. Ook worden de werkgeversdienstverlening, zoals die nu door het Werkgeversservicepunt wordt verzorgd, en de dienstverlening aan werkzoekenden in het Werkcentrum verder ontwikkeld. Daarnaast wordt de personele invulling van de arbeidsmarktregio op orde gebracht. Het is onzeker of we daar tijdig in slagen en we houden rekening met een vertraging van enkele maanden.

Dit heeft meerdere oorzaken. Een daarvan zijn verschillen van inzicht tussen partners over de governance en de rolinvulling van de centrumgemeente. Een andere oorzaak is dat de personele bezetting langere tijd niet op orde is geweest. De vertraging heeft geen zwaarwegende consequenties.

Inhoud en Planning (indicator)

II.b.3. We voeren het project Simpel Switchen - Kansen voor Veenendaal - uit.

Tijd (indicator)

Inhoud en Planning (indicator)

Thema III: Sociaal domein - WMO

Wat willen we bereiken? (doelstellingen)

III.a. De uitgaven aan de Wmo stijgen in 2026 minder dan voorspeld.

Wat gaan we hiervoor doen? (inspanningen/acties)

III.a.1 We zijn sterk aan de poort, voeren regie op de ondersteuning, en sturen vanuit contractmanagement op doelmatigheid en rechtmatigheid.

Tijd (indicator)

Inhoud en Planning (indicator)

Wat willen we bereiken? (doelstellingen)

III.b. Het aantal dak- en thuisloze inwoners dat, door middel van een uitstroomurgentie, een passende woonruimte vindt neemt toe in 2026 t.o.v. 2025.

Wat gaan we hiervoor doen? (inspanningen/acties)

III.b.1 We investeren in vroegtijdige signalering en preventie van dakloosheid, waaronder het organiseren van bemoeizorg. We organiseren in de regio een dekkend en toegankelijk opvangaanbod en versterken de samenwerking met ketenpartners.

Tijd (indicator)

Inhoud en Planning (indicator)

Inhoud en Planning (toelichting)

.

Wat willen we bereiken? (doelstellingen)

III.c. Het percentage veerkrachtige inwoners is toegenomen in 2028 ten opzichte van 2024. Dit monitoren we middels de indicator "veerkracht" uit de gezondheidsmonitor volwassenen en senioren van de GGDrU.

Wat gaan we hiervoor doen? (inspanningen/acties)

III.c.1. We voeren activiteiten uit vanuit de OKO-aanpak en de vijf ketenaanpakken (welzijn op recept, valpreventie, kansrijke start, overgewicht kinderen en volwassenen).

Tijd (indicator)

Inhoud en Planning (indicator)

Wat willen we bereiken? (doelstellingen)

III.d. Jongeren hebben minder mentale klachten, roken minder en het gebruik van alcohol en drugs onder jongeren neemt af.

Wat gaan we hiervoor doen? (inspanningen/acties)

III.d.1. We leiden jongeren via een platform en sociale media beter toe naar vrijetijdsaanbod en stimuleren een betere samenwerking tussen vrijetijdspartners. We starten een pilot ouderbetrokkenheid en ontwikkelen een preventieleerlijn voor ouders.

Tijd (indicator)

Inhoud en Planning (indicator)

Wat willen we bereiken? (doelstellingen)

III.e. Iedereen in Veenendaal kan meepraten, meedoen en meebeslissen over diens eigen leven.

Wat gaan we hiervoor doen? (inspanningen/acties)

III.e.1. Uitvoering geven aan programmaplan Inclusie met in de eerste uitvoeringsfase nadruk op bewustwording via aanbodgericht werken ' en op spoor Samenleving. Tegelijkertijd wordt ook ingehaakt op bestaande initiatieven.

Tijd (indicator)

Tijd (toelichting)

Het loopt volgens planning en er wordt uitvoering gegeven aan het programmaplan. Er wordt momenteel, in positieve zin, meer aandacht besteed dan gedacht aan het spoor Beleid en Uitvoering.

Inhoud en Planning (indicator)

Inhoud en Planning (toelichting)

De uitvoering komt goed op gang. Er is op dit moment alleen meer aandacht voor het spoor Beleid en Uitvoering dan voor het spoor Samenleving. Dit ervaren we momenteel als positief, om twee redenen: 1. Vanuit andere gemeentes is geleerd dat het goed is om eerst zelf het goede voorbeeld te geven en zaken op het gebied van inclusie te verbeteren of te versterken. 2. Er blijkt vanuit datzelfde spoor veel enthousiasme om aan inclusie te werken, waardoor veel werk zich op natuurlijke wijze aandient.

Het aanpassen aan een dergelijke ontwikkeling past bij de vorm van het programma. Voor de (lopende) initiatieven in het spoor Samenleving heeft dit in de komende periode geen gevolgen.

Wat willen we bereiken? (doelstellingen)

III.f. Een inclusieve, krachtige wijk in het Franse Gat, zoals staat omschreven in de gebiedsvisie 2022.

Wat gaan we hiervoor doen? (inspanningen/acties)

III.f.1. We voeren de in het programmaplan opgenomen inspanningen gericht op de strategische doelen leefbaarheid, meedoen en gezondheid uit, en stellen deze halfjaarlijks bij.

Tijd (indicator)

Inhoud en Planning (indicator)

III.f.2. We ontwikkelen een proces voor het meer gestandaardiseerd meetbaar en merkbaar maken van de resultaten

Tijd (indicator)

Inhoud en Planning (indicator)

Thema IV: Sociaal domein - Jeugd

Wat willen we bereiken? (doelstellingen)

IV.a. Minder kinderen in de jeugdhulp, en/of lagere intensiteit van hulpverlening per kind/gezin en/of lagere kosten van de jeugdhulp in zijn geheel. De vergelijking wordt gemaakt ten opzichte van de afgelopen vijf kalenderjaren.

Wat gaan we hiervoor doen? (inspanningen/acties)

IV.a.1. Via transformatieve stappen en korte deelstappen uitvoering geven aan de keuzes die de raad in het najaar van 2025 heeft gemaakt inzake het project Grenzen aan onze Jeugdzorg.

Tijd (indicator)

Inhoud en Planning (indicator)

Thema V: Onderwijs en ontwikkeling

Wat willen we bereiken? (doelstellingen)

V.a. Onderwijsachterstanden bij kinderen van 2 tot 12 jaar worden doelgericht aangepakt en verminderd.

Wat gaan we hiervoor doen? (inspanningen/acties)

V.a.1 Het onderwijsachterstandenbeleid wordt herzien, in overleg met stakeholders. Er worden concrete en meetbare afspraken gemaakt over het verminderen van onderwijsachterstanden (o.b.v. Rekenkameronderzoek 2025).

Tijd (indicator)

Inhoud en Planning (indicator)

V.a.2 Het aanbod voorschoolse educatie is toereikend om zoveel mogelijk kinderen die voor voorschoolse educatie zijn geïndiceerd hiervan gebruik te kunnen laten maken.

Tijd (indicator)

Inhoud en Planning (indicator)

Wat willen we bereiken? (doelstellingen)

V.b. Kinderen en jongeren worden beter ondersteund in hun kansen binnen het onderwijs.

Wat gaan we hiervoor doen? (inspanningen/acties)

V.b.1. We ontwikkelen een dashboard 'Staat van Educatie', dat inzicht geeft in de verschillende onderdelen in het onderwijs en kinderopvang.

Tijd (indicator)

Inhoud en Planning (indicator)

V.b.2. We organiseren tweemaal per jaar een LEA overleg, tweemaal een reflectiekamer en minimaal twee bijeenkomsten voor een focussessie op een wettelijk thema.

Tijd (indicator)

Inhoud en Planning (indicator)

Thema VI: Sport

Wat willen we bereiken? (doelstellingen)

VI.a. De sportdeelname onder inwoners is verhoogd ten opzichte van jaar 2023/2024.

Wat gaan we hiervoor doen? (inspanningen/acties)

VI.a.1. We optimaliseren de vitaliteitsindex voor clubondersteuning.

Tijd (indicator)

Inhoud en Planning (indicator)

VI.a.2. We stimuleren sportdeelname via events en we realiseren van goede randvoorwaarden om te sporten en bewegen.

Tijd (indicator)

Inhoud en Planning (indicator)

Inhoud en Planning (toelichting)

.

Thema VII: Cultuur

Wat willen we bereiken? (doelstellingen)

VII.a. Inwoners van Veenendaal nemen in toenemende mate deel aan kunst- en cultuuractiviteiten (doelstelling uit onze cultuurvisie).

Wat gaan we hiervoor doen? (inspanningen/acties)

VII.a.1 In 2026 wordt samen met de culturele partners en op basis van de uitkomsten van de tussenevaluatie uit 2025, het uitvoeringsprogramma voor de tweede beleidsperiode van onze cultuurvisie opgesteld.

Tijd (indicator)

Inhoud en Planning (indicator)

Thema VIII: Welzijn

Wat willen we bereiken? (doelstellingen)

VIII.a. In 2026 is de zelfredzaamheid van inwoners van Veenendaal verbeterd, blijkt uit hogere scores op de welzijnsthema's sociale cohesie, meedoen en identiteitsontwikkeling.

Wat gaan we hiervoor doen? (inspanningen/acties)

VIII.a.1. We voeren een impactmeting uit.

Tijd (indicator)

Inhoud en Planning (indicator)

VIII.a.2. We organiseren een leer- en interpretatiesessie.

Tijd (indicator)

Inhoud en Planning (indicator)

VIII.a.3. We organiseren minimaal twee dialoogsessies per jaar.

Tijd (indicator)

Inhoud en Planning (indicator)

Financiële ontwikkelingen Sociale leefomgeving

Bedragen x €1.000

Feiten en ontwikkelingen	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Lasten				
4.2A - Openbaar basisonderwijs	-202	-202	-202	-202
4.3A - Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-50	0	0	0
5.2A - Sportaccommodaties	-36	-36	-36	-36
5.3A - Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	180	0	0	0
6.1F - Samenkracht en burgerparticipatie	74	0	0	0
6.1G - Samenkracht en burgerparticipatie	25	25	25	25
6.5A - Arbeidsparticipatie	75	0	0	0
6.752 - Jeugdhulp ambulante regionaal	3.171	0	0	0
Totaal Lasten	3.237	-213	-213	-213
Baten				
4.2A - Openbaar basisonderwijs	36	36	36	36
5.3A - Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-170	-170	-170	-170
6.22B - Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	25	25	25	25
Totaal Baten	-109	-109	-109	-109
Saldo van baten en lasten	-3.346	104	104	104
Totaal 1e bestuursrapportage	-3.346	104	104	104

Toelichtingen financiële ontwikkelingen

Lasten

4.2A - Openbaar basisonderwijs (voordeel € 202.000)

Door een aanbesteding voor onze verzekeringen zijn de lasten lager dan begroot. De lagere lasten, ad € 202.365, hebben te maken met een gunstig schadeverleden over de afgelopen vijf jaar. Hierdoor zijn de tariefklassen voor de gemeente Veenendaal verbeterd.

4.3A - Onderwijsbeleid en leerlingzaken (voordeel €50.000)

Uit de jaarrekening 2025 blijkt dat sprake is van onderbenutting op het budget leerlingenvervoer en dat € 50.000 kan worden afgeraamd in de 1e bestuursrapportage 2026. Op basis van de nieuwe aanvragen voor het schooljaar 2026-2027 zal een nieuwe prognose voor 2026 worden gemaakt. Een eventuele financiële afwijking uit deze prognose zal worden meegenomen bij het opstellen van de 2e bestuursrapportage 2026. Het structurele voordeel van € 50.000 voor de jaren 2027-2030 wordt meegenomen in de Kaderbrief 2027-2030.

5.2A - Sportaccommodaties (voordeel € 36.000)

Door een aanbesteding voor onze verzekeringen zijn de lasten lager dan begroot. De lagere lasten, ad € 35.798, hebben te maken met een gunstig schadeverleden van de afgelopen vijf jaar. Hierdoor zijn de tariefklassen verbeterd voor de gemeente Veenendaal.

5.3A - Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie (nadeel € 180.000)

De Stichting Beheer Cultuurcluster Veenendaal (SBCV) is verantwoordelijk voor het beheer en de exploitatie van de gebouwen Cultuurfabriek en Spectrum. Begin januari 2026 heeft een interim-bestuur het vrijwilligersbestuur opgevolgd, met als doel te komen tot duurzame en definitieve afspraken over de exploitatie en het beheer van het culturele vastgoed aan het Kees Stipplein. Vanwege de nauwe verwevenheid tussen de inhoudelijke opdracht en het gebruik van het gebouw hebben de bestuurders van Bibliotheek Veenendaal, het Stadsmuseum Veenendaal, de Historische Vereniging Oud Veenendaal en De Muzen tijdelijk zitting genomen in het bestuur van SBCV. In samenwerking met de afdeling Vastgoed van de gemeente Veenendaal werkt dit interim-bestuur aan een voorstel ten behoeve van de programmabegroting 2027. Dit voorstel betreft de toekomstige governance van SBCV en de noodzakelijke professionaliseringslag van het gebouwbeheer. Voor het overbruggingsjaar 2026 heeft het college van B&W in november vorig jaar eenmalig een extra budget van € 180.000 gereserveerd.

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie (nadeel € 99.000)

Subsidieregeling Inclusie (nadeel €14.000)

Bij de behandeling van amendement A2025.3, *Visiedocument 'Verbindend en Veelzijdig' – Veenendaalse kijk op diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid*, is besloten de subsidieregeling Diversiteit en inclusie Veenendaal te continueren in 2026 en de daarvoor benodigde € 14.193 te dekken uit de algemene reserve.

Inclusie (nadeel € 60.000)

Bij de behandeling van amendement A2025.3, *Visiedocument 'Verbindend en Veelzijdig' – Veenendaalse kijk op diversiteit, inclusie en gelijkwaardigheid*, is besloten om verdere uitwerking te geven aan variant B en hiervoor in 2026 € 60.000 beschikbaar te stellen uit de algemene reserve.

Huur Buurthuizen Welzijn (nadeel € 25.000)

Per 31 december 2025 liepen de huurovereenkomsten van de buurthuizen Turfke, Driehoek, SamSam en Panorama af. Deze contracten zijn per 1 januari 2026 door de gemeente Veenendaal als vastgoedeigenaar verlengd tegen een hogere huurprijs. Stichting Veens Welzijn heeft structureel jaarlijks een extra bedrag van € 25.358 nodig om deze kostenstijging op te vangen en de betreffende buurthuisfunctie in stand te houden.

6.5A - Arbeidsparticipatie (nadeel € 75.000)

In 2026 is gestart met een nieuwe uitvoeringsstructuur voor maatschappelijke begeleiding, waarbij Refugee Team naast vrijwilligers wordt ingezet en het cliëntenbestand van VluchtelingenWerk Nederland heeft overgenomen. Hiermee wordt op casusniveau gestuurd op voortgang en wordt de ondersteuning efficiënter georganiseerd. Conform het collegebesluit over de aanbesteding Wet inburgering 2021 (zaaknummer 2263282) wordt de formatie van de procesregisseur inburgering tijdelijk uitgebreid ter ondersteuning van de implementatie en als overbrugging naar mogelijke inbesteding. Dit leidt tot een incidentele financiële afwijking van € 75.000 in 2026.

6.75 Jeughulp (nadeel € 3.171.000)

In de begroting 2026 is voor de uitgaven aan tweedelijns jeugdzorg via de regio een bedrag opgenomen van afgerond € 32 miljoen. Op basis van de meest recente inzichten is de verwachting dat dit budget niet toereikend is voor de uitgaven aan tweedelijns jeugdzorg in 2026. In de Programmabegroting 2026-2029 was reeds onderkend dat het risico zich kon voordoen dat extra middelen nodig zouden zijn voor de uitgaven aan tweedelijns jeugdzorg. Hiervoor was een risicobedrag van € 7,5 miljoen opgenomen.

Vanuit de regio JeugdFV is nog geen actuele prognose voor 2026 ontvangen. Deze wordt naar verwachting in juni/juli 2026 beschikbaar gesteld. Vooruitlopend daarop is een inschatting gemaakt op basis van de eindstand 2025, de OVA-index 2026 en een aanname voor autonome groei. De eindstand 2025 bedraagt, conform de jaarrapportage van de regio voor Veenendaal, € 34,964 miljoen. Verder is voor het maken van de inschatting rekening gehouden met de OVA-index van 5,09% en een autonome groei van 4,5%. Deze autonome groei ligt lager dan de groei die in 2024 en 2025 is gerapporteerd, namelijk respectievelijk 9,47% en 5,29%. Met het hanteren van 4,5% wordt enerzijds rekening gehouden met een verdere groei van de uitgaven aan tweedelijns jeugdzorg, maar anderzijds ook met de ambitie om deze groei te beperken.

Op basis van dit scenario ontstaat ten opzichte van het huidige budget een nadeel van circa € 6,3 miljoen in 2026. Omdat voor het eerste halfjaar van 2026 de beïnvloedbaarheid van de uitgaven over beperkt is, wordt voorgesteld om bij de 1e bestuursrapportage de helft van dit nadeel, afgerond € 3,2 miljoen, bij te ramen. Daarmee wordt een deel van het eerder in de Programmabegroting 2026-2029 opgenomen risico financieel verwerkt.

Bij de 2e bestuursrapportage wordt het beeld geactualiseerd op basis van de dan beschikbare cijfers uit de eerste voortgangsrapportage van de regio JeugdFV. Deze cijfers geven naar verwachting meer duidelijkheid over het bedrag dat nodig is om de jeugdzorguitgaven voor de tweede helft van 2026 bij te ramen.

Daarnaast worden de effecten betrokken van de projecten die voortkomen uit *Grenzen aan onze Jeugdzorg* en de vastgestelde verordening. Deze projecten vragen deels om investeringen, maar moeten ook bijdragen aan een reductie van de uitgaven. De verwachting is dat deze projecten pas vanaf 2027 financieel effect zullen hebben.

Baten

4.2A - Openbaar basisonderwijs (voordeel € 36.000)

Per 1 januari 2026 is de huur van het IKC Franse Gat geïndexeerd. De verhoging bedraagt € 36.231 en is vastgesteld op basis van de door het CBS gepubliceerde prijsindex.

5.3A - Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie (nadeel € 170.000)

Door het uitblijven van huurinkomsten van het Spectrum wordt structureel € 170.000 afgehaald. In voorgaande jaren werden hiervoor steeds incidenteel huurinkomsten afgehaald. Hierdoor is inmiddels al meerdere jaren sprake van een ruimteoverschot dat niet wordt benut en ook niet wordt verhuurd.

6.22B - Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd (voordeel € 25.000)

Per 1 januari 2026 is de huur van De Twijn verhoogd op basis van de contractuele afspraken en de door het CBS gepubliceerde prijsindex. Dit pand wordt onder andere gehuurd door de GGDrU.

Risico's / ontwikkelingen Sociale Leefomgeving

Inburgering

Landelijke ontwikkelingen

De inwerkingtreding van het EU-migratiepact (verwacht in juni 2026), evenals de behandeling van de Asielnoodmaatregelenwet en de Wet invoering tweestatusstelsel (voorzien in april 2026), zullen naar verwachting impact hebben op lokaal niveau. Met name voor statushouders met een tijdelijke verblijfsvergunning kunnen de gevolgen aanzienlijk zijn. Op dit moment is echter nog onvoldoende duidelijk hoe deze impact er concreet uit zal zien.

Lokale ontwikkelingen

Uit de tussenevaluatie van de Wet inburgering (januari 2026) blijkt dat de begeleiding en het taalniveau (B1) zijn verbeterd, maar dat wachttijden en arbeidsinschakeling aandachtspunten blijven. Lokaal zijn de afspraken met Taalschool Toptaal aangescherpt, wat heeft geleid tot een afname van de wachtlijsten. Deze trend zet naar verwachting door in 2026.

De betaalbaarheid en uitvoeringscapaciteit blijven onder druk staan, mede doordat trajecten langer duren en de caseload hoog blijft. In 2026 wordt de formatie opnieuw beoordeeld en waar nodig aangepast.

Jeugd

Ontwikkelingen

De Rijksoverheid is bezig met de voorbereidingen rond het wetsvoorstel Reikwijdte Jeugdhulp. Een belangrijk risico hierin is dat het wetsvoorstel de reikwijdte in de praktijk niet inperkt, terwijl de titel dit wel suggereert.

Er wordt in Veenendaal gewerkt aan het uitwerken van het raadsbesluit Grenzen aan onze Jeugdzorg, dat in oktober 2025 is genomen.

Het CJG is voortvarend aan de slag om de organisatie zodanig in te richten dat deze zo goed mogelijk aansluit bij landelijke ontwikkelingen en het raadsbesluit Grenzen aan onze Jeugdzorg. Een belangrijke verandering is dat cliënten/gezinnen zoveel mogelijk één en dezelfde contactpersoon krijgen. Ook wordt gewerkt aan de implementatie van de gewijzigde verordening die op 1 april jl. in werking is getreden.

Risico's

Omdat de landelijke wetgeving onvoldoende normeert en gemeenten bij wet hierin een beperkte invloed hebben, is het risico dat er veel inspanningen worden geleverd, waarbij de financiële kosten voor Veenendaal opnieuw hoger worden dan 2025. Deze stijging wordt voornamelijk bepaald door loon- en prijsindexaties van aanbieders en nauwelijks door de toename van het aantal cliënten in het stelsel.

Invulling taakstelling

Voor de invulling van de taakstelling wordt, naast de eerder ingezette maatregelen, binnen het programma *Grenzen aan onze Jeugdzorg* momenteel gewerkt aan de nadere uitwerking van een aantal projecten en maatregelen. De verwachting is dat in het tweede kwartaal meer duidelijkheid ontstaat over de inhoud hiervan, de potentiële besparingen en de daarvoor benodigde inzet en middelen. Zoals eerder gecommuniceerd bij de programmabegroting 2026–2029, is de verwachting dat de effecten hiervan op zijn vroegst vanaf 2027 zichtbaar worden.

PGB's

In 2025 is incidenteel een bedrag van € 273.000 bijgeraamd op het budget voor de pgb's jeugd. Aanleiding hiervoor was een plotselinge toename van het aantal toegekende pgb's jeugd en de gemiddelde kosten per pgb. Omdat de jaarprognose 2026 van de totale uitgaven via de SVB pas medio 2026 beschikbaar komt, is op dit moment nog niet duidelijk of de stijging in 2025 incidenteel was. Het is daarom mogelijk dat de onderliggende indicaties nog steeds geldig zijn en dat de hogere kosten voor pgb's jeugd zich ook in 2026 voortzetten. In de 2e bestuursrapportage 2026 wordt op basis van de informatie van de SVB een prognose voor 2026 opgesteld en wordt een eventuele financiële afwijking verwerkt.

Onderwijs

In het kader van het raadsbesluit *Grenzen aan onze Jeugdzorg* van oktober 2025 werken onderwijsinstellingen, het CJG, leerplicht en de gemeente intensiever samen. Deze versterkte samenwerking geeft steeds beter zicht op bestaande knelpunten. Een belangrijk signaal is dat een groep jonge kinderen niet kan instromen in het speciaal basisonderwijs en daardoor ondersteuning ontvangt via jeugdzorgaanbieders.

De gemeente acht deze situatie onwenselijk, omdat dit leidt tot onnodig leed bij deze jonge kinderen en hun gezinnen, tot onnodig gebruik van jeugdzorg en tot langere wachtlijsten bij jeugdzorgaanbieders.

Het CJG brengt deze situaties samen met de betreffende zorgaanbieders in kaart en schaaft, conform de prestatieafspraken, op naar de betrokken scholen, leerplicht en de gemeente. Hiermee willen wij eraan bijdragen dat deze kinderen zo snel mogelijk op een passende onderwijsplek terechtkomen.

Eind tweede kwartaal wordt de raad via een raadsinformatiebrief nader geïnformeerd over de voortgang binnen het programma *Grenzen aan onze Jeugdzorg*.

Risico's

Door beperkte lokale sturingsmogelijkheden binnen het jeugdhulpstelsel bestaat het risico dat de inzet rond thuiszitters leidt tot oplopende lokale jeugdhulpkosten. Deze ontwikkeling wordt vooral veroorzaakt door loon- en prijsontwikkelingen bij aanbieders en niet door een toename van het aantal cliënten.

Gezondheid

Integraal Zorgakkoord (IZA) en Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)

De bestaande ketenaanpakken uit IZA en GALA worden doorontwikkeld tot basisfunctionaliteiten in het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA). Voor een deel van de aanpakken staat nu al vast dat er structureel geld beschikbaar komt, maar de verdeling per gemeente of regio is nog niet bekend. Andere aanpakken staan op de ontwikkelagenda en worden de komende jaren verder uitgewerkt. Door de onduidelijkheid over de financiering vanuit het Rijk voor de basisfunctionaliteiten vanaf 2027, kunnen we nog niet aangeven wat dit financieel betekent voor de uitvoering van onze huidige ketenaanpakken. Als er onvoldoende financiering beschikbaar komt, zullen er mogelijk activiteiten stopgezet moeten worden eind 2026. Hierover verwachten we meer te kunnen melden in de 2e bestuursrapportage.

GGD regio Utrecht

Bij het aangaan van verplichtingen tot en met 2030 zien wij een beperkt financieel risico. Dit geldt onder meer voor een nieuwe maatwerkafpraak met de GGD regio Utrecht. Om in 2027 te kunnen starten, vraagt de GGD regio Utrecht om een tijdige toezegging. Voor de korte termijn, namelijk 2026 en 2027, worden geen financiële risico's verwacht. Voor 2026 was aanvankelijk de verwachting dat er een tekort zou zijn van **€ 61.000**, maar uiteindelijk bleek dat het binnen de beschikbare budgetten **paste**: toevoeging indexatie, Opgroeien in een Kansrijke Omgeving, inzet adviseur Gezonde School en middelen voor Stevig Ouderschap. Voor de langere termijn is sprake van een beperkt financieel risico.

Vanaf 2027 verschuiven drie functies van de GGD regio Utrecht (technische hygiënezorg, stevig ouderschap en lokaal onderzoek) van maatwerk naar collectivisering. Dit leidt tot een verhoging van het budget, dat ten laste komt van AZWA. Vanaf 2027 ontstaat hierdoor een risico, omdat nog niet duidelijk is of de beschikbare middelen binnen AZWA hiervoor toereikend zijn.

Sport

Op dit moment is nog altijd onduidelijk of, en zo ja op welke wijze, de Sport Akkoord middelen in 2027 worden voortgezet. De Sport Akkoord middelen geven ons de mogelijkheid om te experimenteren (denk aan de totstandkoming van de vitaliteitsmonitor voor sportverenigingen) en vormen ook een deel van de dekking voor clubondersteuning en andere acties richting en vanuit sportaanbieders.

Ook voor de Middelen vanuit de Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC-middelen) is nog niet duidelijk of deze beschikbaar zullen zijn in 2027 en zo ja, en wat de exacte hoogte dan zal zijn.

Uit deze combinatie van ontwikkelingen komt een risico voort voor de continuïteit van de kwaliteit en het aanbod van sport in Veenendaal in de jaren 2027 en verder.

Het AZWA gaat ook voor sport mogelijk kansen opleveren die verzachtend kunnen werken ten aanzien van bovenstaande genoemde risico's. Op dit moment is daar nog te weinig over bekend, maar uiteraard zal daar t.z.t. uitgebreid naar gekeken worden en waar van toepassing gerapporteerd.

Cultuur

Theater

Op dit moment worden voorbereidingen getroffen om een tijdelijk theater te realiseren voor de periode waarin het nieuwe theater gebouwd wordt. Vanuit de RegioDeal Foodvalley zijn middelen aangevraagd om deze kosten te dekken. De verwachting is dat deze middelen toegekend zullen worden, maar op dit moment wacht de gemeente nog op het formele besluit over toekenning.

Amendement 'Eén cultuurbedrijf'

De gemeenteraad van Veenendaal heeft in juli 2024 besloten te onderzoeken hoe de culturele organisaties beter kunnen samenwerken. Eind 2025 en in het eerste kwartaal van 2026 is, samen met de culturele partijen, nader onderzocht waar de belangrijkste kansen en mogelijkheden liggen. Hieruit blijkt dat de ruimte voor verdere samenwerking beperkt is en dat het draagvlak voor een bestuurlijke fusie gering is. Wel zijn er kansen op het gebied van huisvesting, facilitaire dienstverlening en beheer.

Daarnaast loopt een afzonderlijk traject gericht op het meer toekomstbestendig beheer van de cultuurgebouwen via de Stichting Beheercluster Cultuur Veenendaal (SBCV). Inmiddels is er een logisch moment ontstaan om dit traject te verbinden met de uitvoering van het amendement Eén cultuurbedrijf. De komende periode wordt verkend op welke wijze deze trajecten het best met elkaar kunnen worden verbonden. Mogelijk kunnen deze ontwikkelingen financiële gevolgen hebben. In de Kaderbrief 2027-2030 is dit ook als financieel risico opgenomen, waarbij is aangegeven dat sprake kan zijn van extra structurele lasten ad € 150.000 ten behoeve van de governance van de SBCV en de noodzakelijke professionaliseringslag van het gebouwbeheer.